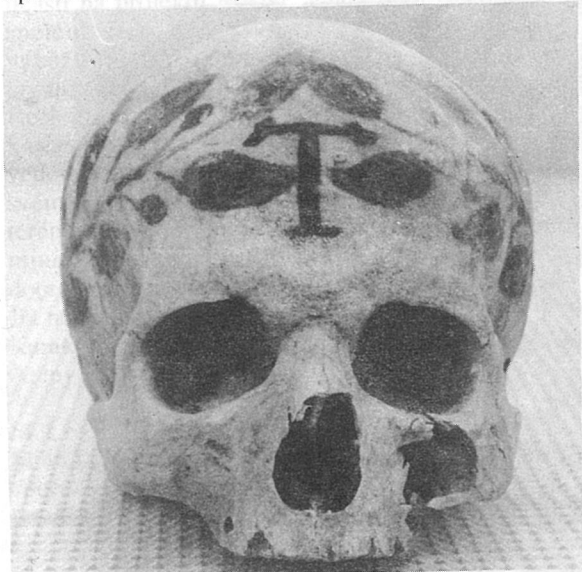

PODZEMÍ VE KŘTINÁCH - STRUČNÝ PĚHLED OBJEVŮ V ROCE 1991

Marek Šenkyřík

ZO ČSS 6-12, Speleoklub, Novodvorská pracovní skupina

Pod objekty premonstrátských sakrálních staveb z první poloviny 18. století pracuje ve Křtinách (okres Blansko) Novodvorská skupina při ZO 6-12 Speleoklubu Brno a fy. SpeleoPraktik.

Lebka s vavriny ze křtinského ossaria.
The Skull with Twigs from the Křtiny Ossarium

Ossarium - Pod věží chrámu Panny Marie objevena 9.2.1991 krypta neznámá od čtyřicátých let 18. století. V prostoru lichoběžníkového půdorysu o délce 3,6 m, šířce 2,4 až 2,9 m a výšce 3,3 až 4,5 m, bylo uloženo cca 20 m³ lebek a kostí z minimálně 974 lidí. Uvedený osteologický materiál sem byl uložen z hrobů zasažených výstavbou chrámu a zřejmě i z hrobek původních křtinských kostelů. Pozoruhodným nálezem se stala kolekce 12 mužských lebek označených černou kresbou ve tvaru ratolesti s písmenem T na čele. Uvedený materiál je t.č. odborně zpracováván na Anatomickém ústavu léc. fakulty MU v Brně. Bylo zjištěno, že původní délka krypty byla před zařízením kostnice 10 m a že do ní ústí 4 chodby (5. lze předpokládat). Všechny tyto prostory však byly zazděny a pro potřeby uskladnění kostí byla ponechána prostora výše uvedených rozměrů.

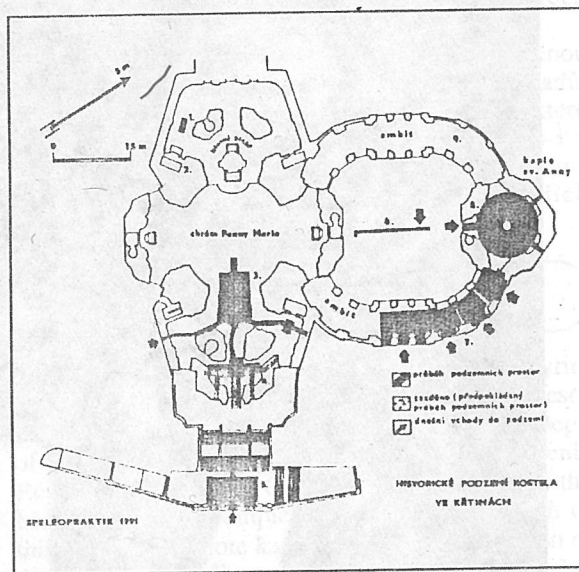
Sklep za včelínem - Při hledání údajné podzemní chodby vedoucí ze Křtin na Habrůvku byla 1. až 3. března 1991 prokopána terenní deprese u paty kopce za budovou bývalého včelína sz. od zámku. Byl objeven sklep (asi 17. století) vytesaný ve skále se zříceným stropem. Výkop odhalil boční skalní stěny obdélníkové jámy o půdorysných rozměrech cca 3,5 x 2,3 m a u zadní (sz.) stěny dosáhl skalního dna. Výška prostoru byla před zřícením asi 2 m. Ve vchodě zjištěn zbytek cihlové klenby.

Hrobka opata K.J. Matušky - Před oltářem sv. Jana a Pavla v chrámu P. Marie objevena hrobka s následujícími vnitřními rozměry: d-2,35, š-1,01 a v-

0,9m. V ní byl 6.11.1777 pochován předposlední opat premonstrátského kláštera v Zábrdovicích Kryštof Jiří Matuška (1702-1777). V hrobě nalezen stříbrný kříž o velikosti 87 x 56 mm se sedmi skleněnými imitacemi, zbytky textilií protkávané zlatými vlákny, kostěné knoflíky aj. Zpracování a publikování tohoto nálezu provedli zástupci Archeologického ústavu ČSAV v Brně, Moravského zemského muzea, lékařské fakulty MU v Brně a Fy. SpeleoPraktik.

Literatura:

L. Šebela a kol. (1991): Objev hrobu opata Kryštofa Jiřího Matušky ve Křtinách. Blansko 1991

Historical underground at Křtiny - discoveries in 1991

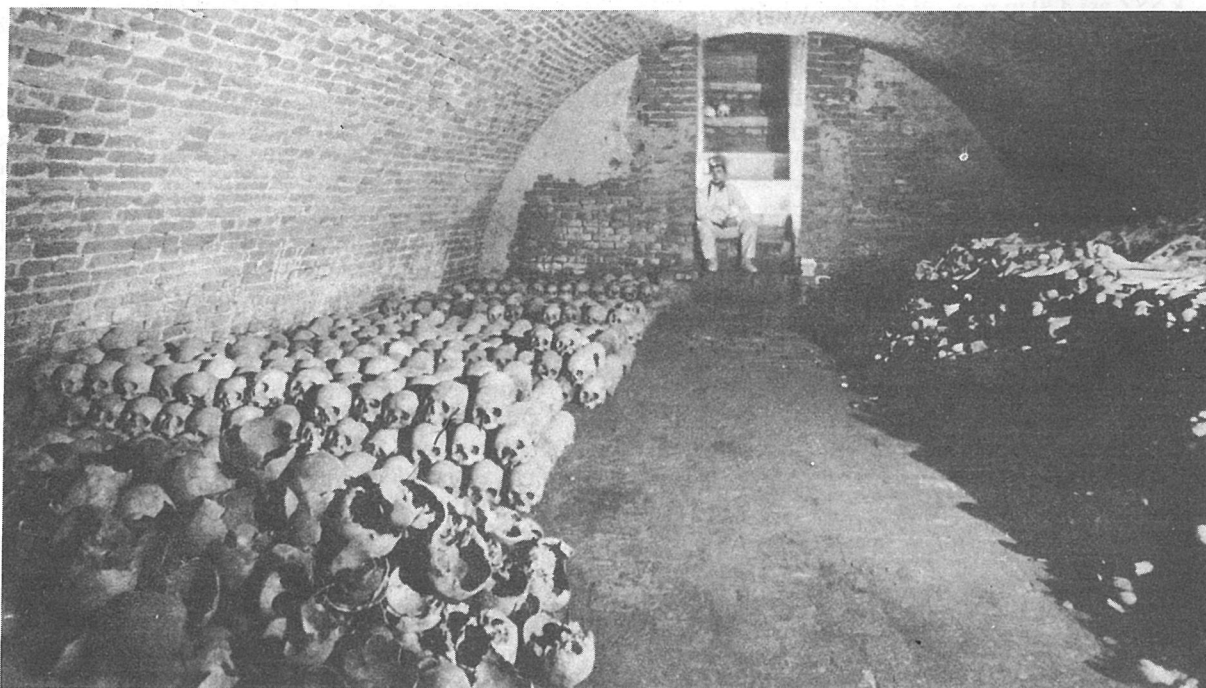
M. Šenkyřík

The Novohradská group of the Brno Speleoclub and SpeleoPraktik Comp. works under the objects of Premonstratensian sacral buildings from the 1st half of the 18th century (Křtiny, Blansko district).

Ossarium - A crypt unknown since the forties of the 18th century was reopened under the tower of the Virgin Mary Church on 9th Feb. 1991. Over 20m³ of skulls and bones from at least 974 people were found in the crypt. Remarkable findings of a collection of twelve men's skulls marked with black twigs and letters T were performed. The exploration of the material continues.

A cellar cut in the rock was found NW from the castle. The cellar was built probably in the 17th century. Its ceiling was broken.

In front of St. Jan and Pavel altar in the Virgin Mary

Lebky a kosti z oesária (Křtiny), připravené v kryptě u věže k transportu do Brna.
The skulls and bones from the Křtiny ossarium which are prepared for transport to Brno
at the crypt near by tower, photo M. Šenkyřík

church a shrine of K.J.Matuška, who was a last but one abbot of the Zábřehovice Premonstratensian monastery, was discovered. The findings from the shrine (e.g. silver cross 87 x 56 mm with seven glass imitations) were explored and its results were published by

the representatives of the Moravian Land Museum, Faculty of Medicine, Archeological Institute of the Czechoslovak Academy of Science and SpeleoPraktik Company.

EXPEDICE EUBOIA 1991

Iakovos KARAKOSTANOGLU, Klub Speleo, Athény, Řecko
Jiří OTAVA, Suchý žleb Brno, ČSFR

Cílem společné červencové expedice athénské klubu Speleo a naší ZO bylo krasové území východní části pohorí Dyrří ostrova Euboia ležícího východně Athén. Zájem se soustředil jednak na vrcholové partie masívu Skoteini (1362 m.n.m), jednak na prostor Melacina Vrysi-Pterolakka-ponor Manikia.

Krasovějícími horninami jsou zde jurské

tmavěšedé, nejčastěji laminované vápence s deskovitou a lavicovitou vrstevnatostí a odlučností. Na jejich zkrasovělém povrchu jsou místy vyvinuty ložiska bauxitů v čočkách až 5 m mocných. Křídová mořská transgrese překryla erodované jurské vápence i ložiska bauxitů a usadila světlešedé lavicovité až masívní, silně krasovějící vápence místy s hojnou měkkýší faunou. Křídové vápence tvoří hlavní část masívu Skoteini. Celá oblast byla složitě alpinotypně zvrásněna, což se odráží např. v komplikovaném zvrásnění šupin paleogenních flyšových hornin v prostoru mezi ponorem Papaspilia a vsí Metochi. Na jihozápadě zájmová oblast hraničí s nekrasovým paleozoickým podloží, tvořeným arkózy, drobami, slepenci, tělesy ultrabazik a epimetamorfity.

Povrchová a především podzemní hydrografická situace je dosti nepřehledná a nepoznaná. Manikijský potok je jediným permanentním tokem přítékajícím od JZ z nekrasového území a posléze se nořící pod mohutnou závěrovou stěnu slepého údolí cca 700 m n.m. Zde vytváří rozlehlý, nepříliš poznaný a dokumentovaný jeskynní systém, který je dle místních jeskyňářů patrně hydrograficky propojen s vyvěračkou mezi vesnicemi Ag. Vlassios a Vrysi (Colethra Loka) ležící ve vzdálenosti přes 6 km východně v nadmořské výšce 55 m. Při pohledu na geologickou mapu však nelze vyloučit ani strukturně predisponované propojení s vyvěračkou u vsi Metochi vzdálenou méně než 5 km

